

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2017-04-27
meddelad i
Östersund

Mål nr M 1669-14

SÖKANDE

Ovako Sweden AB
813 82 Hofors

Ombud: Advokat Per Molander
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

Ombud: Jur.kand. Maja Edlund
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillfälligt tillägg till provisorisk föreskrift för buller vid Ovako Sweden AB:s anläggningar i Hofors kommun

Avrinningsområde: 52 N: 6713341 E: 571557

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen förordnar, med stöd av 24 kap. 8 § 2 miljöbalken, att den provisoriska föreskriften P2 i Mark- och miljööverdomstolens dom 2016-06-16 (M 9074-15) ska ändras och ges följande lydelse.

P2. Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än följande:

Tider	Ljudnivå
Dagtid (kl. 07-18)	55 dB(A)
Kvällstid (kl. 18-22)	52 dB(A)
Natttid (kl. 22-07)	51 dB(A)

Dok.Id 267472

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se www.ostersundstingsratt.domstol.se	063-15 06 90	måndag – fredag 08:00-16:00

Den momentana ljudnivån vid bostäder får inte överstiga 65 dB(A) nattetid (kl. 22-07).

Kontroll av de ekvivalenta och momentana ljudnivåerna ska ske genom närfältsmätning och beräkning.

Ovan angivna begränsningsvärden gäller inte vid bostäder söder om verksamhetsområdet, främst i områdena Born och Standaren, under den tid som Ovako reoverar den södra fasaden på stålverkets ugnshall. Under den tid som reoveringen pågår ska istället följande gälla. Ovako ska genomföra reoveringen i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisats i ansökan och begränsa den tid då fasaden saknar ytterbeklädnad så långt som möjligt och rimligt. Under helger ska hela fasadens yta vara ytterbeklädd såvida inte särskilda omständigheter inträffat. Ovako ska underrätta tillsynsmyndigheten och de boende i områdena Born och Standaren när reoveringsarbetena påbörjas och avslutas. De åtgärder som ska vidtas samt risk för bullerstörningar ska dessutom annonseras i Hoforsbladet senast 14 dagar före arbetena påbörjas.

Bemyndigande

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva närmare villkor beträffande försiktighetsmått och utökad kontroll under den tid som reoveringsarbetena pågår.

2. Domen får tas i anspråk utan hinder av att den inte vunnit laga kraft.

BAKGRUND

Ovako Sweden AB (Ovako) lämnades i deldom den 22 september 2015 (M 1669-14) tillstånd enligt miljöbalken till nuvarande och framtida verksamhet vid Ovakos anläggningar i Hofors. I domen sköts frågan om slutliga villkor för buller upp under en prøvotid (U2). Under prøvotiden ska Ovako utvärdera vidtagna åtgärder i en förnyad bullerkartläggning samt därefter, senast två år från den dag domen vann laga kraft, redovisa resultaten från undersökningen jämte förslag till slutliga villkor.

Under prøvotiden gäller en provisorisk föreskrift (P2) som fick sin lydelse den 16 juni 2016 i Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 9074-15. Se nedan.

P2. Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än följande:

Tider	Ljudnivå
Dagtid (kl. 07-18)	55 dB(A)
Kvällstid (kl. 18-22)	52 dB(A)
Nattetid (kl. 22-07)	51 dB(A)

Den momentana ljudnivån vid bostäder får inte överstiga 65 dB(A) nattetid (kl. 22-07).

Kontroll av de ekvivalenta och momentana ljudnivåerna ska ske genom närfältsmätning och beräkning.

ANSÖKAN***Yrkande***

Ovako yrkar att mark- och miljödomstolen med stöd av 24 kap. 8 § 2 miljöbalken förordnar att den provisoriska föreskriften P2 ska förse med följande tillägg.

Ovan angivna begränsningsvärden gäller inte vid bostäder söder om verksamhetsområdet, främst i områdena Born och Standaren, under

den tid som Ovako renoverar den södra fasaden på stålverkets ugnshall. Under den tid som renoveringen pågår ska istället följande gälla. Ovako ska genomföra renoveringen i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisats i denna ansökan och begränsa den tid då fasaden saknar ytterbeklädnad så långt som möjligt och rimligt. Under helger ska hela fasadens yta vara ytterbeklädd såvida inte särskilda omständigheter inträffat. Ovako ska underrätta tillsynsmyndigheten och de boende i områdena Born och Standaren när renoveringsarbetena påbörjas och avslutas. Tillsynsmyndigheten bemyndigas att vid behov meddela särskilda försiktighetsmått att gälla under den tid som renoveringsarbetena pågår.

Ovako hemställer att domen ska gälla utan hinder av att den inte vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande).

Skälen för ansökan

Ovakos nuvarande tillstånd vann laga kraft den 7 juli 2016 och togs i anspråk vid årsskiftet 2016/2017. Arbetet med provotidsutredningen enligt U2 pågår. Utredningen påverkas inte av denna ansökan.

Stålverket i Hofors utgör en av de dominerande bullerkällorna i Ovakos verksamhet. Det är beläget i den södra delen av industriområdet och de närmaste bostadsområdena, Born och Standaren, är belägna söder om industriområdet. Inom dessa bostadsområden finns ett 100-tal villor.

Det huvudsakliga bullret från stålverket alstras vid smältprocessen i ljusbågsugnen som är belägen i stålverkets ugnshall. Ugnshallen är gammal och den södra fasaden är i stort behov av renovering. Ovako planerar att renovera fasaden under sensvåren och sommaren 2017. Vid renoveringen ska befintlig ytterfasad bytas ut mot en ny med bättre ljuddämpning. Ugnshallens södra fasad är ca 44 m lång och ca 22 m hög. Det innebär att renoveringsarbetet är omfattande. Arbetet behöver till största del utföras under tid då verksamheten är i drift. Ovako avser dock att förlägga så

stor del som möjligt av renoveringen under det planerade underhållsstoppet i sommar (vecka 28-31). Produktionen i stålverket står då stilla och således alstras inte något buller.

Eftersom fasadbytet kommer att ske även under tid då stålverket är i drift har Ovako noga planerat genomförandet i syfte att begränsa bullerstörningarna i så stor utsträckning som möjligt och rimligt. Utbytet ska göras sektionsvis där ytterväggen delas in i 13 längdsektioner så att varje sektion blir 3,5 - 4 m bred och ca 22 m hög. Det innebär att hela utbytet kommer att ta 13 arbetsveckor. Sektionsindelningen har bestämts utifrån befintliga bärande väggbalkar och ambitionen är att en hel sektion ska kunna bytas under en arbetsvecka (måndag-fredag). Genom denna planering undviks att någon del av ugns hallen står utan komplett bullerdämpande fasad under helger. Under fasadbytet kommer väggens innerbeklädnad att behållas, men avsaknaden av ytterfasad innebär att byggnadens bullerdämpande verkan begränsas. Genom att utföra fasadrenoveringen från väster mot öster kommer renoveringsarbetena att kunna samordnas med övriga arbeten under underhållsstoppet då dessa arbeten behöver fri tillgång till ugns hallens port.

Fasadbytet planeras för att genomföras enligt följande tidsschema.

- Vecka 17-18 (24/4 - 5/5): ställningsbyggnation och andra förberedande arbeten.
- Vecka 19-31 (8/5 - 4/8): sektionsvis demontering och uppförande av ny ytterfasad med isolering enligt veckoschema nedan.
- Vecka 32- (7/8 -): avslutande åtgärder såsom exempelvis fasadmålning, demontering av byggnadsställningar och avstädning.

Arbetet med demontering och uppförande av ny ytterfasad kommer alltså att pågå i 13 veckor, varav 9 under tid då stålverket är i drift. Arbetet kommer att ske på vardagar och exponeringen för produktionsrelaterat buller kommer att vara som störst under perioden tisdag - torsdag enligt följande veckoschema.

- Måndag: demontering av befintlig ytterväggsplåt (uppifrån och ned).
- Tisdag: demontering av befintlig isolering (uppifrån och ned) och städning.
- Onsdag: montering av u-profiler och isolering (nerifrån och upp).
- torsdag: montering av isolering samt gips (nerifrån och upp).
- Fredag: montering av ytterväggplåt (nerifrån och upp).

Ovako kommer att utgå från den ovan redovisade tids- och aktivitetsplaneringen vid den fortsatta projekteringen. Det kan dock inte uteslutas att vissa tidsmässiga förskjutningar kan inträffa och i händelse av sådana oförutsedda situationer bör tillsynsmyndigheten kunna ha möjlighet att föreskriva villkor om särskilda försiktighetsmått. Ovako föreslår därför ett bemyndigande om detta.

Ovako avser att upphandla arbetena inom några veckor.

Skäl för ändring av den provisoriska föreskriften

Den provisoriska föreskriften P2 innehåller straffsanktionerade begränsningsvärden för högsta ekvivalenta och momentana ljudnivåer vid bostäder i omgivningen. Det är angeläget att stålverkets södra fasad kan renoveras enligt Ovakos plan och den nya fasaden kommer att ha en betydligt bättre ljudisolering än den befintliga. Renoveringen har därför en bullerdämpande effekt och är därmed långsiktigt positiv från störningssynpunkt. Det kan dock förutses att gällande begränsningsvärden inte kommer att kunna innehållas vid bostäder närmast åt söder, dvs. främst inom bostadsområdena Born och Standaren, under den tid då fasadrenoveringen pågår. Den provisoriska föreskriften P2 behöver därför ändras för att möjliggöra fasadrenoveringen.

Det saknas underlag för en tillförlitlig bedömning av vilka faktiska bullernivåer som kommer att uppkomma vid bostäder i Born och Standaren. Det är därför inte ändamålsenligt eller lämpligt att föreskriva att andra, högre begränsningsvärden, ska gälla under tiden för renoveringsarbetet. Ovako kan ändå inte säkerställa att sådana högre värden kan innehållas. Bolaget föreslår istället att den provisoriska

föreskriften P2 förses med ett tillägg som gör det möjligt att genomföra renoveringsarbetet på ett effektivt sätt med vidtagande av rimliga skyddsåtgärder.

Enligt 24 kap. 8 § 2 miljöbalken kan tillståndsmyndigheten efter ansökan av tillståndshavaren ändra andra bestämmelser i en tillståndsdom. Den provisoriska föreskriften P2 är en sådan annan bestämmelse som avses i paragrafen. Till skillnad från vad som gäller för ändring av ett slutligt villkor krävs för ändring av en provisorisk föreskrift inte att de särskilda förutsättningar som anges i paragrafen är uppfyllda. Det räcker med att verksamhetsutövaren kan visa att det föreligger skäl för ändring. Ovako anser att det föreligger skäl att ändra den provisoriska föreskriften P2 så att Ovako ges möjlighet att genomföra den planerade fasadrenoveringen. Ovako anser att den yrkade ändringen är lämplig och ändamålsenlig.

Bolaget åtar sig att på lämpligt sätt underrätta tillsynsmyndigheten och de boende i Born och Standaren när fasadrenoveringen påbörjas och avslutas. Ovako åtar sig också att genomföra renoveringen i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisats i ansökan. Med hänsyn till att det inte går att utesluta ändringar i Ovakos tids- och aktivitetsplanering bör tillsynsmyndigheten dock bemyndigas att meddela föreskrifter om särskilda försiktighetsmått om det skulle visa sig behövas.

Sammanfattningsvis anser Ovako att den provisoriska föreskriften P2 bör ändras i enlighet med yrkandet. Eftersom fasadrenoveringen kommer att påbörjas i början av maj och eftersom arbetena måste handlas upp i god tid dessförinnan föreligger det uppenbara skäl för ett verkställighetsförordnande.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket och **Havs- och vattenmyndigheten** har meddelat att de avstår från att yttra sig.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har inte haft några synpunkter i ärendet.

Länsstyrelsen Gävleborg har tillstyrkt ansökan under förutsättning att det planerade arbetet genomförs på det sätt som framgår av ansökan. Länsstyrelsen har motiverat sitt ställningstagande enligt följande. Renoveringen av fasaden är nödvändig, bl.a. för att förbättra den bullerdämpande effekten vid en av verksamhetens huvudsakliga bullerkällor. Bolaget har planerat tillvägagångssättet på ett sådant sätt att bullerstörningarna under renoveringsperioden ska bli så begränsade som möjligt för de närboende. Det är dock av vikt att de boende i Born och Standaren i ett så tidigt skede som möjligt och även, vid behov, under arbetets gång, informeras. Länsstyrelsen bedömer det som positivt för alla parter att tillsynsmyndigheten bemyndigas att meddela föreskrifter om särskilda försiktighetsmått om det skulle visa sig behövas. Om något oförutsett skulle inträffa under renoveringsperioden möjliggör ett sådant bemyndigande en snabbare handläggning och troligtvis ett snabbare avslut på det planerade arbetet och därmed lägre bullernivåer för de närboende.

Västra Gästriklands samhällsbyggnadsnämnd (Samhällsbyggnadsnämnden) har meddelat att den inte är emot att Ovakos ansökan bifalls men önskar att fasaden, om det inte beror på oförutsedda händelser, ska vara täckt nattetid från kl. 21.00 till 06.00. Samhällsbyggnadsnämnden vill också att information om de åtgärder som ska vidtas samt risk för bullerstörningar annonseras i Hoforsbladet senast 14 dagar före arbetena påbörjas.

Ovako har beretts tillfälle att yttra sig över de synpunkter länsstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden har lämnat varvid bolaget anfört bl.a. följande. Ovako medger länsstyrelsens synpunkt att boende i Born och Standaren ska informeras i ett tidigt skede om arbetet. Vid behov ska information även ges under arbetets gång. Bolaget emotsätter sig inte heller, som samhällsbyggnadsnämnden begärt, att annonsera i Hoforsbladet senast 14 dagar innan fasadrenoveringen påbörjas. Vad gäller samhällsbyggnadsnämndens önskemål om att fasaden ska vara täckt nattetid framgår det av ansökan att väggens innerbeklädnad kommer att behållas under hela fasadbytet. Isolering och fasadytterbeklädnad kommer att finnas några av veckodagarna. Det rör sig endast om två till tre nätter per vecka som delar av väggen endast har innervägg. Det är inte rimligt att kräva att ytterfasaden ska vara helt täckt varje

natt under den tid som renoveringen pågår då det inte är praktiskt möjligt att påbörja inklädnad av fasaden varje eftermiddag. Ett alternativ skulle kunna vara en permanent inklädnad av hela byggnadsställningen men en sådan inklädnad skulle inte ha någon nämnvärd bullerdämpande effekt och skulle kosta i storleksordningen en miljon kronor. Ovakos inställning är att samhällsbyggnadsnämndens synpunkt är skäligen tillgodosedd genom att innerväggen lämnas intakt och att ytterfasaden behålls i den utsträckning som angivits i ansökan.

Samhällsbyggnadsnämnden, som har fått del av Ovakos yttrande, har vidhållit sitt yrkande om att fasaden ska vara täckt nattetid.

DOMSKÄL

Ovakos industriområde i Hofors ligger centralt i tätorten med relativt korta avstånd till angränsande bostadsområden. Stålverket ligger i den södra delen av industriområdet och gränsar till E 16 och bostadsområdena Born och Standaren. Avståndet mellan stålverkets södra fasad, som nu är föremål för ombyggnad, och de närmaste bostäderna uppgår till ca 200 meter. Omfattande materialhantering i anslutning till stålverket och smältprocessen i stålverkets ljusbågsugn bedöms vara industriområdets dominerande bullerkällor.

I och med Mark- och miljööverdomstolens dom (M 9074-15) gäller provisoriska begränsningsvärden under en prövotid avseende ekvivalenta- och momentana ljudnivåer. Föreskrivna nivåer är betydligt högre än de som anges i Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller. Den nu föreslagna åtgärden kommer sannolikt att innebära att ljudbidraget från ljusbågsugnen temporärt kommer att öka ytterligare vilket i första hand påverkar den ekvivalenta ljudnivån i bostadsområdena. Enligt domstolens bedömning finns även risk för överskridande av begränsningsvärdet för momentan ljudnivå. Sammantaget kan åtgärden innebära icke oväsentliga bullerstörningar för boende i Born och Standaren.

Remissmyndigheterna har i sina yttranden tillstyrkt Ovakos yrkanden att genomföra den föreslagna åtgärden. Domstolen delar den bedömningen och konstaterar att det

finns förutsättning att med stöd av 24 kap. 8 § 2 miljöbalken medge en tillfällig ändring av den provisoriska föreskriften P2. Att i sammanhanget och i samband med fasadrenoveringen kunna genomföra kompletterande bullerbegränsande åtgärder bedöms vara angeläget från miljösynpunkt. Föreslagen åtgärd är i ett längre perspektiv positiv och torde vara en av de möjliga/rimliga åtgärder som är aktuella inom ramen för den provotidsutredning som innebär att bolaget ska utreda åtgärder för att minska bulleremissionen. Domstolen förutsätter att den åtgärd som nu planeras genomföras på södra fasaden innebär att fasaden förses med bullerskydd som med god marginal ger den förbättring som behövs för att i den delen medverka till att de målsättningsvärden som föreskrivits i provotidsutredningen kan innehållas.

Även om bolaget inte har preciserat den ekonomiska konsekvensen av att genomföra ombyggnaden under ett förlängt driftstopp i stålverket (totalt 13 veckor) anser domstolen att det inte skulle vara ekonomiskt rimligt att genomföra ett sådant förlängt driftstopp.

Ovako har åtagit sig att begränsa bullerstörningarna under renoveringsarbetet genom att tillse att hela fasadens yta ska vara ytterbeklädd även under den aktuella renoveringsperiodens helger, såvida inte särskilda omständigheter inträffar. Samhällsbyggnadsnämnden har, med hänvisning till de bullerstörningar som förväntas för de närboende, yrkat att hela fasadens yta ska vara ytterbeklädd även nattetid, måndag till fredag. Domstolen delar bolagets bedömning i den delen och anser att det inte är praktiskt möjligt att i samband med ombyggnaden av varje sektion, som beräknas ta en vecka i anspråk, dagligen täcka den sektion som är under ombyggnad. Det är dock rimligt såsom remissmyndigheterna och Ovako föreslagit, att Ovako ska underrätta tillsynsmyndigheten och de boende i Born och Standaren när renoveringsarbetena påbörjas och avslutas. Domstolen anser det vara lämpligt att Ovako samråder med tillsynsmyndigheten om hur informationen till närboende ska genomföras. Såsom Ovako föreslagit ska tillsynsmyndigheten bemyndigas att föreskriva villkor om särskilda försiktighetsmått. Det kan exempelvis gälla i samband med oförutsedda situationer såsom tidsförskjutningar. Vid behov får tillsynsmyndigheten också föreskriva om utökad kontroll.

Bolaget har anfört tillräckliga skäl för ett förordnande att domen får verkställas utan hinder av att den inte har vunnit laga kraft.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 18 maj 2017. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Malin Olsson Almquist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Olsson Almquist, ordförande, och tekniska rådet Lars-Gunnar Sjölund.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.